

Рис. 1. Динаміка структури фінансових джерел формування капіталу ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за період 2002-2011 рр., % [1-2]*

З рис. 1 видно, що до 2008 року формування капіталу ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» відбувалось переважно за рахунок поточних зобов'язань, а з 2008 по 2011 рр. левову частку у загальному обсязі джерел фінансування капіталу акціонерного товариства займали довгострокові зобов'язання, що негативно впливало на фінансовий стан підприємства. Величина власного капіталу протягом всього періоду, що розглядається, не перевищувала 29%, у 2004-2006 рр. вона практично дорівнювала 0%, а з 2007 року спостерігалось її поступове зменшення з 22 до 9% від загальної величини капіталу суб'єкту господарювання. Це означає, що упродовж 2002-2011 років у ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» було недостатньо власних коштів для здійснення фінансово-господарської діяльності, що може свідчити про зниження рівнів фінансової стійкості, платоспроможності та про низькі значення показників фінансової ліквідності, беззбитковості, маневреності, забезпеченості власними оборотними коштами та ін. Отже, ігнорування необхідності формування раціональної структури капіталу може стати початком фінансової кризи на згаданому машинобудівному підприємстві.

Таким чином, спираючись на проведені розрахунки, можна зробити висновок про те, що структура капіталу ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» є далекою від оптимальної, бо його формування здійснюється переважно за рахунок двох джерел коштів: поточних зобов'язань (домінували до 2008 р.) та довгострокових зобов'язань (помітно переважали, починаючи з 2008 р.), що чинить певний негативний вплив на фінансовий стан підприємства.

Література

1. Єдина інформаційна база даних про емітентів цінних паперів Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України». – 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/emitent/year/showform>.
2. Загальнодоступна інформаційна база даних Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів. – 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stockmarket.gov.ua/db/yearreports>.

Ірина ШМИР

ПВНЗ «Тернопільський комерційний інститут»

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО СУТНОСТІ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ

Дохід одна із домінуючих економічних категорій, що виражає соціально-економічне життя суспільства і виступає одним із основних об'єктів оподаткування. Вона має фундаментальне місце серед населення та підприємств, які демонструють відносини на мікрорівні.

У сучасній літературі не існує однозначного тлумачення категорії дохід. Для того, що б здійснити комплексний аналіз трактування даної категорії, на нашу думку, варто зосередити увагу на еволюції поглядів економічних шкіл, а також на думках окремих зарубіжних та вітчизняних науковців.

Зародження категорії «дохід» приписують класикам, тому слід розпочати його аналіз з поглядів представників класичної школи.

Прихильники класичної школи, маржиналізму та марксистського підходу, розглядаючи дохід, здійснювали ключовий акцент на джерелах його отримання. Так, представниками класичної школи (А. Смітом, Д. Рікардо, Ж. Сісмонді, Дж. С. Мілем та ін.), було створено теорію заробітної плати. На їхню думку первинним джерелами доходу є заробітна плата, земельна рента і прибуток які визначають вартість товару.

* Розраховано автором за даними балансу ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за 2002-2011 рр.

Представники школи маржиналізму (Л. Вальрас, Л. Візер, К. Менгер) розглядали заробітну плату, ренту та прибуток як основні джерела доходів населення. Засновник марксизму К. Маркс вважав, що заробітна плата як одне із джерел доходів населення повинна забезпечувати робітникам звичний для них рівень існування.

На противагу поглядам представників класичної політекономії виступив королівський лікар, творець фізіократичної теорії – Ф. Кене. Представники школи маржиналізму (Й. Тюнен, Л. Вальрас, А. Маршал та ін.) акцент у дослідженні доходів населення здійснювали через їхню диференціацію. Зокрема А. Маршал вважав, що немає жодної реальної потреби й морального виправдання для існування крайньої бідності поряд із величезним багатством.

Прихильники кейнсіанських ідей у дослідженні доходів здійснили вагомий внесок щодо проблем зайнятості та перерозподілу доходів населення. Засновник кейнсіанства Дж. М. Кейнс вважав, що немає соціальних виправдань такій великій нерівності в розподілі багатств, яка існувала в його часи.

Проте, незважаючи на дослідження суті, економічної природи, джерел та диференціації доходів населення вищезазначені вчені не змогли дати чіткого визначення категорії «дохід». Вважається, що вперше класичне визначення категорії «дохід» дав англійський економіст Дж. Р. Хікс (1904-1989) у праці «Вартість і капітал» (1939 р.). На думку автора: «Дохід – це максимальна кількість засобів, які можна витратити протягом деякого періоду часу за умови, що відповідно до наявних очікувань капітальна вартість майбутніх надходжень залишиться попередньою». Поряд з даним визначенням доходу Дж. Хікс формулює наступне: «Дохід – це максимальна кількість засобів, які індивід може витратити протягом даного тижня і які він очікує витратити протягом кожного наступного тижня».

Після проголошення незалежності України, вітчизняними науковцями категорія «дохід» розглядається у різних аспектах, проте, її трактуванню приділяється малозначна увага. Серед представників, які здійснювали дослідження категорії «дохід» і намагалися надати їй чіткого визначення варто виділити З. Ватаманюка, Т. Ленеяка, С. Панчишина, О. Савенка, Н. Холода, тощо.

Отже, у роботі проаналізовано значення доходів населення представниками економічних шкіл, що формує наукові основи для дослідження методологічних підходів сутності категорії дохід вітчизняними вченими-дослідниками.

Юлія ЯКИМЕНКО

Тернопільський національний економічний університет

ВАЛЮТНЕ КУРСУТВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

У сучасній економіці інструменти грошово-кредитної політики, у тому числі – валютної, є визнаним дієвим важелем впливу на економічний розвиток. Валютний курс, процентні ставки, динаміка цін виконують роль основних орієнтирів при здійсненні аналізу і оцінки стану економіки, визначенні перспектив її розвитку. У більшості країн стабільність грошового обігу є пріоритетом, а підтримка стабільного обмінного курсу національної валюти – друга за значенням мета грошово-кредитної політики, закріплена законодавчо.

На сьогодні, головне питання, що стоїть перед НБУ, є вибір оптимальної валютно-курсової політики, як інструменту забезпечення економічного зростання національної економіки. Валютно-курсова політика впливає на усю господарську систему держави. Чинники, які визначають стабільність фінансово-кредитної сфери, значною мірою залежать від курсу національної грошової одиниці. Ці чинники встановлюють рівень цін і темпи інфляції, обсяг валютних резервів, динаміку експортно-імпорتنних потоків і рух капіталу, стан зовнішньої заборгованості, дохідні та видаткові статті державного бюджету.